

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. V. Christo moriente petræ scissa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

rum exitum. Cum vidissent homines irati maris procellas, voce humana ad subitam modeliam compositi, *Qualis est hic, ajunt, quia venti & mare obedunt ei*: Et qualis est hic, quem extinctum elementa, quem creata omnia deplorant: Ergo & terra mota est. Hi terre motus ac tremores vario nos significatu erudiunt.

I. Parrato scelere tam abominando meruissent homines, vel terra dehiscente absorberi, vel edificiorum ruinis sepeliri. Auctores sceleris non tantum hanc eadem parrarunt, verum etiam sine penitentia. Post mortem etiamnum invidia Christum exagitavit. Horrendus urbis stupor, prodigiosa oblitatio perditæ gentis. Nam præter vulgus nulli Judæorum tam invidatis, inauditis miraculis moti, concussa & tremente mundi machinâ suum facinus nondum damnant. Cæcitas crassissima, horribilis amentia, exoculata, furta invidia. Sed hodieque hi mores in usu sunt. Historia Christi patientis & auribus & oculis ingeritur, prælegitur, exponitur, præcinitur, pingitur, teæcerimonius representatur: audimus hæc, & aliquantum ad ea ingemiscimus, nihilominus nec suam ite avariciam, nec suam ille superbiã emendat, nihilominus hic crapulam, hic libidinis suas, hic invidiam perpetuat. Cælum reitet, nequicias tamen horum talium non corrigeret. Breve metrum jure queritur.

Terra tremit, manes tremunt, sunt marmora & aras, Sol pallens, lacrymant sidera, ridet homis.

II. Adventus Numinis, & præsentia his terre tremoribus significata. Cùm Silas & Paulus in carcere mediâ nocte orarent & laudarent Deum, subitò terre motus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris: Et statim aperta sunt omnia ostia, & universorum vincula soluta sunt: Deus aderat suos solaturus. Christo jam rediit Angelus cælo venerat à monumenti ostio amovitur saxum: Et ecce terra motus factus est magnus. Mors Christi Deum à nobis alienum & velut absentem conciliavit nobis, & gratiâ præsentem reddidit: Jam, Nobiscum Deus. Psaltes olim cecidit: Deus cum egredieris in conspectu populi tui, cum pertransires in deserto, Terra mota est. Anima Christi è deserto in paradysum transiit. Hanc transitum terra iniustitias tremoribus testata est, simul etiam immane scelus in conditore crucifigendo commissum detestata.

III. Nova lex lata est, quam acceptura terra tremuit. Cùm in monte Sinai Moyses legem scriptam à Deo acciperet, ecce cæperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem, clangorque buccine vehementius perstrangebatur. & perterriti ac pavore congesti steterunt procul. Ita cùm Saulo Christus concionaretur ex alto, diceretque, Ego sum Jesus, quem tu persequeris; at ille tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere? Ita tellus ob ejus dici obstupescendum facinus, & ob præcepta prius ignota tremens cohorruit, perinde ac si diceret: Magna fiet rerum commutatio, mores antiqui erunt exuendi, novis vivendum erit legibus. Quæ ista lex nova? Lex crucis. Quam expressè Lucas recitans,

Dicebat autem ad omnes, inquit, si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Lex sancta, sed terræ ingrata, gravis homini terreno: hinc isti tremores. Sed homo bonæ mentis tremuit ut Paulus, ad omne imperium excipiendum paratissimus: Domine, quid me vis facere?

Atque hic pii pectoris motus est, commiseratio sincera & gemitus amoris. Quis in centurione terræ motus exstitit? de quo Lucas, Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percussentes pectora sua reverebantur. Quis terra motus in Nicodemo, Josepho, Apostolis, in matronis Solymæis, & in ipsâ Matre Christi? Hic ipse terræ motus in cordibus piorum hodieque durat; hinc

A multa eaque voluntaria corporis afflictationes, jejunia, feroræ vestes, flagella, vigiliae, cubatus rigidus, & in ceteris asperorum amor. Neque hoc uno dumtaxat annidie faciunt, sed hebdomadibus singulis, præcipue diebus Veneris Christi cruciatus ita memoria repetitur, ut in seipsis sentiant quod & in Christo Jesus; cum vigilanter vigilant, cum suriente ac sitiente elatius sitientie, idque libenter in Domini sui gratiam. In quorumdam pectoribus adeo hic terræ motus irroborevit, ut aliqui effigiem Christi crucifixi nunquam aspiciant, quin oculi mædanc, mens inritè percelli se sentiat. Laudandi notustus imitemur. Et, obsecro, non iramini anni decemam nôltae penitentia stadium comparatus, ut velut regali reddito ab his molestis deinceps liberi pergamus. Christi morientis memoriam ex animo elabi musquam sinamus. Quotidie, aut saltem quavis hebdomade semel iterumque, honoris aliquid & obsequii Christo patienti debeamus; sentiamus vel in modicum illud ex amore cruciatuum, quos propter te Servator, qui ne unquam nostrum oblivisci posset, rediit, in manibus meis descripsi te. Pat est omnino, ut neque nos ipsius umquam obliviscamur. Anno toto edificat urbem, sed perniciosam superius amor, hæc a fronte divino deicit hic terræ motus, sed perdurans & continuus. Patientis ac morientis Christi memoriam assidue in nobis restauremus. Quod amatum, oblivisci non possumus.

S. V. Christo moriente petra scissa.

DE petris ruptis mentionem faciens Christianus Adrichomius; Cujus rei etiam hoc præclarum inquit, in petroso Calvaria monte argumentum extat. Ibi enim conspici etiamnum potest illa, quæ sub levâ matris Christi ad crucem oblitari latronis facta est scissura, in qua Dominici sanguinis colore adhuc deprehendere licet. Illius autem scissuræ latitudo ea est, ut facile humani corporis crassitudinem capiat. Profunditas vero tanta, ut eam, si quis rei curiosi bolide submissa neutquam potuerint investigare; unde verisimile fit, hiatum hunc ad usque specum avernalem patere. Nam quem modum latroni respicienti via per Christi mortem ad cælum est referata; sic alteri per scissuram petrae viam ad inferos esse patefactam. Ex quo patet, ait Hieronymus, quam verum sit, quod Christus dixit: *Vnus assumptus, & alter relinquetur.* Ex latronibus dextrum assumptus finistram relinquit. E simili crimine dissimiles fortissimi. Alter antecessit Petrum in paradysum, alter Judam in tartarum. Confessio brevis vitam acquirit longam; blasphemia non diuturna, penâ plectitur æterna.

Lucianus Antiochenus presbyter, Eusebio teste, vir moribus & eruditione præcipuus, ad tribunal iudicis perductus, coram Præside ac populo religionis Christianæ rationem reddens, & inter cetera fidei testimonia, illam petrae scissuram memorans, Ad stipulaturus inquit, his ipse in Hierosolymis locus, & Golgotha rupes sub patibuli onere disrupta. Hiantes hæc petrarum rimæ diversa nobis designant.

I. Christus, lapis angularis & petra nominatur. Paulus Hebræorum iter referens, Bibebant, inquit, de spiritali, consequente eos, petra: Petra autem erat Christus. Hæc petra scissa est in binas; animus à corpore divulsus: mox cautes & saxa sunt secuta, perinde ac si proclamasset: Christus: Quod me facere videritis, hoc facite.

II. Ira Dei magna & potentia infinita multum temperata ostenditur his prodigiis. Terra movet, non absorbet; sepulchra aperiantur, non ut vivi sepeliantur, sed morti resurgant; petrae dissiliunt, sed neminem laedunt. Ea porò Numinis potentia est, ut Christus variè glotiantes ita repreherit: Ne cæperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham. Non deerunt Abrahamo filii, etiam si vos degeneretis.

III. Disu-

Math. c. 8. vers. 27. E. his terra motus eruditiones. I. Parrato scelere tam abominando meruissent homines, vel terra dehiscente absorberi, vel edificiorum ruinis sepeliri. Auctores sceleris non tantum hanc eadem parrarunt, verum etiam sine penitentia. Post mortem etiamnum invidia Christum exagitavit. Horrendus urbis stupor, prodigiosa oblitatio perditæ gentis. Nam præter vulgus nulli Judæorum tam invidatis, inauditis miraculis moti, concussa & tremente mundi machinâ suum facinus nondum damnant. Cæcitas crassissima, horribilis amentia, exoculata, furta invidia. Sed hodieque hi mores in usu sunt. Historia Christi patientis & auribus & oculis ingeritur, prælegitur, exponitur, præcinitur, pingitur, teæcerimonius representatur: audimus hæc, & aliquantum ad ea ingemiscimus, nihilominus nec suam ite avariciam, nec suam ille superbiã emendat, nihilominus hic crapulam, hic libidinis suas, hic invidiam perpetuat. Cælum reitet, nequicias tamen horum talium non corrigeret. Breve metrum jure queritur.

2. Advetus numinis & præsentia significata est. A. Advetus numinis & præsentia significata est. A. Advetus numinis & præsentia significata est.

3. Nova lex lata est, quam acceptura terra tremuit. Cùm in monte Sinai Moyses legem scriptam à Deo acciperet, ecce cæperunt audiri tonitrua, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montem, clangorque buccine vehementius perstrangebatur. & perterriti ac pavore congesti steterunt procul. Ita cùm Saulo Christus concionaretur ex alto, diceretque, Ego sum Jesus, quem tu persequeris; at ille tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere? Ita tellus ob ejus dici obstupescendum facinus, & ob præcepta prius ignota tremens cohorruit, perinde ac si diceret: Magna fiet rerum commutatio, mores antiqui erunt exuendi, novis vivendum erit legibus. Quæ ista lex nova? Lex crucis. Quam expressè Lucas recitans,

Luc. cap. 9. vers. 29. Dicebat autem ad omnes, inquit, si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Lex sancta, sed terræ ingrata, gravis homini terreno: hinc isti tremores. Sed homo bonæ mentis tremuit ut Paulus, ad omne imperium excipiendum paratissimus: Domine, quid me vis facere?

Luc. cap. 23. vers. 47. & 48. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percussentes pectora sua reverebantur. Quis terra motus in Nicodemo, Josepho, Apostolis, in matronis Solymæis, & in ipsâ Matre Christi? Hic ipse terræ motus in cordibus piorum hodieque durat; hinc

Luc. cap. 23. vers. 47. & 48. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant quæ fiebant, percussentes pectora sua reverebantur. Quis terra motus in Nicodemo, Josepho, Apostolis, in matronis Solymæis, & in ipsâ Matre Christi? Hic ipse terræ motus in cordibus piorum hodieque durat; hinc

III. Disu-

III. Disrupta petrae Judaeis impiam obstinationem exprobrarunt, quasi dixissent: Nos conditoris necem sentimus, & findimus, vos in pervicacia cepta perduratis. Deducens immortale, plus invenisse Christum commiserationis in rupibus, quam in hominibus. Pharisaeis ob gratulationes plebis indignantibus aperte Christus, Dico vobis, inquit, quia si hi fuerint, lapides clamabunt. Cum ergo tacerent illi, aut convitia & maledicta dicerent, coeperunt lapides loqui, & potentiam divinam extollere: cautes & scopuli expandere sinum, tamquam hospiti novo pararent locum, & Christum mortuum invitarent ad laxam domum subeundam. Quid hic Christus: ut se gratum ostenderet, utrique parti factisfecit, & petram & sepulchrum subit. Nam vir ille nobilis ac dives ab Arimathaea, acceptum Jesus corpus involvit sindone mundata, & posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra, & advolvit saxum magnum ad ostium monumenti. Ita tam saxa & petrae, quam sepulchra plurimum imperarunt, erux illis Dominicum corpus debuit permittere.

Hoc loco cogitur pro se quisque fateri: O mi Domine Jesus, cor meum durius est petris omnibus, non illud molliunt solatia, non conuertunt arumnae. Mors tua petras discindit, cor meum pervicax manet obstinatum & inflexibile. Non est quod ego Judaeis multa exprobre; simillima facio. Aliquid hircini sanguinis adamantem molliit; Sanguis Christi omnis, cor meum ad ferream itabilemque poenitentiam non flectit. Quod Zacharias queritur: Cor suum posuerunt ut adamantem, ne audirent legem & verba que misit Deus exercituum in spiritu suo per manum Prophetarum priorum. Et facta est indignatio magna a Domino exercituum. Et factum est, sicut locutus est, & non audierunt: sic clamabunt, & non exaudiam, dicit Dominus exercituum. Heu quantum malum peccus rigidum, durum, corneum, lapideum! sol expallescit, auleam sacrum scinditur, terra tremat, rupes dissiliunt, tumuli patefunt: nos terra insensibiliores, saxis duriores, mortuis magis mortui sumus, & non movemur. Ideo Bernardus acriter monens, Vigilate animo, inquit, ne instructiove vos hujus temporis sacramenta pertranseat. Copiosa est benedictio: date receptacula munda, devotas animas, sensus vigiles, affectus sobrios, puras conscientias exhibere tantis charissimibus gratiarum.

Ergo in Christum crucifixum assidue mentis oculis dechgamus; haec morientis species animo semper observetur altissime impressa. Cum Stephano presbytero, de quo supra demonstratum est, quis nostrum possit dicere: Ego die nocteque nihil aliud aspicio, nisi Dominum nostrum Jesum Christum in ligno pendentem. His aculeis dies noctesque animus stimulantur & pungendas est, ne unquam gravius delinquat. Hoc sine per Joielem, Nunc ergo, dicit Dominus, convertimini ad me in toto corde vestro, in jejuniis, & in fletu, & in planctu. Et scindite corda vestra, & non vestimenta vestra. Ne, quae so panum nostrum tantummodo laceremus, sed peccus nostrum mutemus, erigamus illud ad alta. Cerimoniis tam vacuis non gaudet Deus. Ah quanti sunt, qui die Parasceves templa obeant, ad Christi cenotaphia procumbant, simulacrum crucifixi venerentur, peccus tunc dant, stipis aliquid spargant: haec signa boni luctus sunt, sed signa tantum, hoc vestem est scindere: cor scindendum est. Exteriores ceremoniae non dampnanda, modo non sint solae; vera pietas non corticem quaerit, sed nudum: morum sanctitas ex animi puritate fluit, scindamus corda, non vestimenta.

Sunt vero & alii qui animo gemunt, & Christi patientis commiserescunt. Hic bonus terrae motus est, sed motu hoc cessante terra stat antiquo loco, redeunt consuetudines pristinae, libidines aliquamdiu defuitae postliminio subrepunt, noxae saepius ejurate denuo placent. Ita hi fluctuantes Christiani in priorem eandemque vi-

tam, in morbos eisdem revolvuntur, omnia antiqua reperiunt. Nimirum terra motus desit, & una cum illo seria pietas & poenitentia: antiquum hoc suum obtinent, in vitia male consuetata recidunt. Hos inclamans Cyprianus, Nihil prodest, inquit, verbis praefere virtutem, factis destruere veritatem. Minatur Deus: Super hoc caelum turbabo, & movebor terra de loco suo. Augustini dictum est: Qui peccata suum ruderis, & se non corrigit, peccata sua solidat, non tollit. Crocodilus velut hominem miseratus, plorat, quem devorare cogitat, ita homicidium a fletu orditur. Crocodili lacrymae sunt, cum praeritas culpas dessemus, quas iterum paullo post commissa sumus, & ita futuras cavemus.

Subinde vero petrae quidem colliduntur, non tamen finduntur. Hoc dico: audiantur pii gemitus, sed vera ad Deum converio non sequitur, aut ejus inane tantum simulacrum exhibetur, Charitate proesus inter mortua. Hac conversio, ut Hugo Victorinus loquitur, fit confessione oris, compunctione mentis, mortificatione carnis: ut scilicet in ore veritas, in mente puritas, in carne pudica sit sobrietas. Ponamus haec fieri, mentem compungi, noxas accusari, carnem macerari, & ita petras insigniter collidi. Sed ubi fissura est, ubi amor proximi: Ubi cor per amorem Christianum sese explicans: Num dolorem capias e patiente Christo, ostende id in paupere Christiano. Nocti voces Domini: Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis. En igitur ante te Christum agrorum, pauperem, nudum, famelicum; scinde cor tuum, roga & juva illum veste, pecunia, cibo, auxiliare qua potes manu; siqua re laesus es ab illo, ne veniam nega, ignosce. Quidquid ei demum boni feceris, Christo fecisti. Ita Deus non collidi tantum vult petras, sed scindi. Vi aliqua hic opus est: ut cor in alios tam durum expugnetur, ut largiri discat & ignoscere.

CAPUT XII.

De Matre Virgine ad crucem filii morituri stante.

Glanadilla flos est Indicus nobis, paullo major rosa, odoris grati, quo & rosam, ceterisque flores vincit. Unicum habet folium rotundum & continuum, sed ita distinctum, ac si plura sint, quod in nostrate convolvolo est videre. Illius folii medio, seu sinu, purpureae stant quinque sphaerulae, velut e corallo factae, sanguineis quinque guttis non absimiles. Haec columellam partim cerei, partim rubri coloris cingunt; columellam tegit corolla velut spinulis contexta; e corollae medio tres fibrae coloris ferruginei velut tres clavi sese erigunt. Sub rotundo folio emergunt viridantia septem oblonga & acuta foliola, velut mucrones aut gladioli. Flos ipse quotidie, cum sole veniente sese aperit, cum abeunte claudit.

Hoc germen, florem qui tantum nominat, errat: Stare arbor fructus nobilitate nequit. Hanc seu plantam, seu dignitate arborum reginam, India occidenti melior sol & natura novo miraculo donarunt, Christi cruciatibus representandis. Cum bona venia tua, Lector, liceat hic loco marginis metrum apponere * ad tantam floris Indici nobilitatem celebrandam.

Floscule, flos florum, cunctorum floscule florum Regule, & hortorum stella decusque novum. Floscule, quo Phaei jactat se terra cadentis, Floscule digne feri nobilitate solo. Vlos si liceat calo transcribere flores, Hic certe flos est dignus ad astra rapi. Quid non proficiet naturae effundere stellas En etiam didicit natura vel ipsa novae.

Cyprian. serm. de mortal. Iulian. c. 13. vers. 13.

Math. c. 25. vers. 40.

* Quod juvenis ante annos plurimos meditatus sum. Hunc porro Indiae occidentis prodigiosum florem, veridicalem, minimeque fictum esse, argumentis & testimoniis compluribus copiose probat Jacobus Graeserus in Horto s. Crucis p. 5. libri mihi p. 287.